

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Výsledky státního zdravotního dozoru hygiena výživy 2014 a I – IV/2015

MUDr. Vladimír Valenta, Ph.D.
hlavní hygienik ČR a náměstek ministra

Odbor hygieny výživy a předmětů běžného užívání

- SZD v sektoru stravovacích služeb, v případě alimentárních onemocnění nebo otrav z potravin v celém potravinovém řetězci, nad trhem s kosmetickými přípravky, s hračkami, s předměty a materiály určenými pro styk s potravinami
- kontroluje podle zákona č. 379/2005 Sb., dodržování zákazu kouření
- podílí se na zajišťování národní výživové politiky
- zajišťuje úkoly vyplývající z oznámení o nebezpečných výrobcích v systémech RASFF a RAPEX
- podílí se na plnění úkolů vyplývajících z členství v EU a účastní se jednání pracovních orgánů EU v rámci stanovených kompetencí
- vydává stanoviska jako dotčený orgány státní správy podle stavebního zákona: 7 914 posudků ke stavbám (343 negativních)
- v rámci preventivního dozoru sleduje zdravotní stav pracovníků
- přijímá oznámení o uvedení vybraných potravin na trh (každoročně zpracováno a posouzeno cca 3000 oznámení)

Státní zdravotní dozor - formy

- plánované – prováděné na základě plánu kontrolní činnosti, kontroly prováděné v rámci cílených úkolů hlavního hygienika, komplexní kontroly prováděné formou auditu, a regionální kontrolní akce,
- neplánované - v souvislosti s podezřením na výskyt alimentárních onemocnění, na základě podnětů veřejnosti, na základě hlášení v systému RASFF, a podnětů a požadavků jiných orgánů státní správy

Sestavování kontrolních plánů je založeno na analýze rizik, kdy se zohledňuje zejména:

- epidemiologická situace
- typ a charakteristika provozovny
- výsledky předchozího státního zdravotního dozoru
- typ a charakter výrobků

- v sektoru kosmetických přípravků u 12570 evidovaných subjektů
 - v sektoru předmětů a materiálů určených pro styk s potravinami u 9241 subjektů
 - v sektoru hraček u 47600 evidovaných subjektů
 - v sektoru výrobků pro děti do 3 let u 2638 subjektů
- V roce 2014 bylo v sektoru PBU provedeno celkem 4032 kontrol**
- v roce 2014 zkontrolováno 7184 výrobků, u výrobců kosmetických přípravků provedeno 57 a výrobců předmětů a materiálů určených pro styk s potravinami 133 kontrol správné výrobní praxe
 - 154 výrobků vyhlášeno jako nebezpečných

Nejčastěji vyhlašované nebezpečné výrobky 2014

Hračky – 96 výrobků

- přítomnost nepovolených látek nebo látek překračujících stanovené limity (panenky s měkčenými částmi, plastové měkčené hračky, nafukovací hračky)

Kosmetické přípravky – 39 výrobků

- obsah nepovolených složek, označení v rozporu s právními předpisy, nedosledovatelnost výrobku (krémy, balzámy, gely, soli do koupele, přípravky na úpravu nehtů)

Výrobky pro děti do 3 let – 4 výrobky

- obsah nepovolených látek (plénkové kalhotky, dětské botičky)

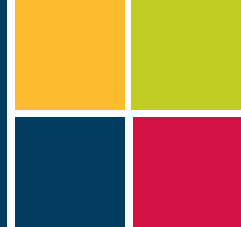
Předměty a materiály určené pro styk s potravinami – 15 výrobků

- překročení specifických migračních limitů zejména pro formaldehyd, melamin a těžké kovy, olupování a odírání povrchu (plastové kuchyňské náčiní, ruční odšťavňovače, ruční mlýnky na ořechy a strouhanku)

Státní zdravotní dozor v zařízeních společného stravování

- evidováno 61514 provozoven,
 - v roce 2014 provedeno celkem 26120 kontrol
 - 213 kontrol provedeno se šetřením v souvislosti s podezřením nebo výskytem alimentárních onemocnění
 - na základě podnětu provedeno 2011 kontrol
-
- leden – duben 2015 provedeno 7382 kontrol
 - 75 kontrol provedeno se šetřením v souvislosti s podezřením nebo výskytem alimentárních onemocnění
 - 594 kontrol na základě podnětu

Hygiena výživy – přehled počtu evidovaných provozoven podle typu za období 2012 - 2014

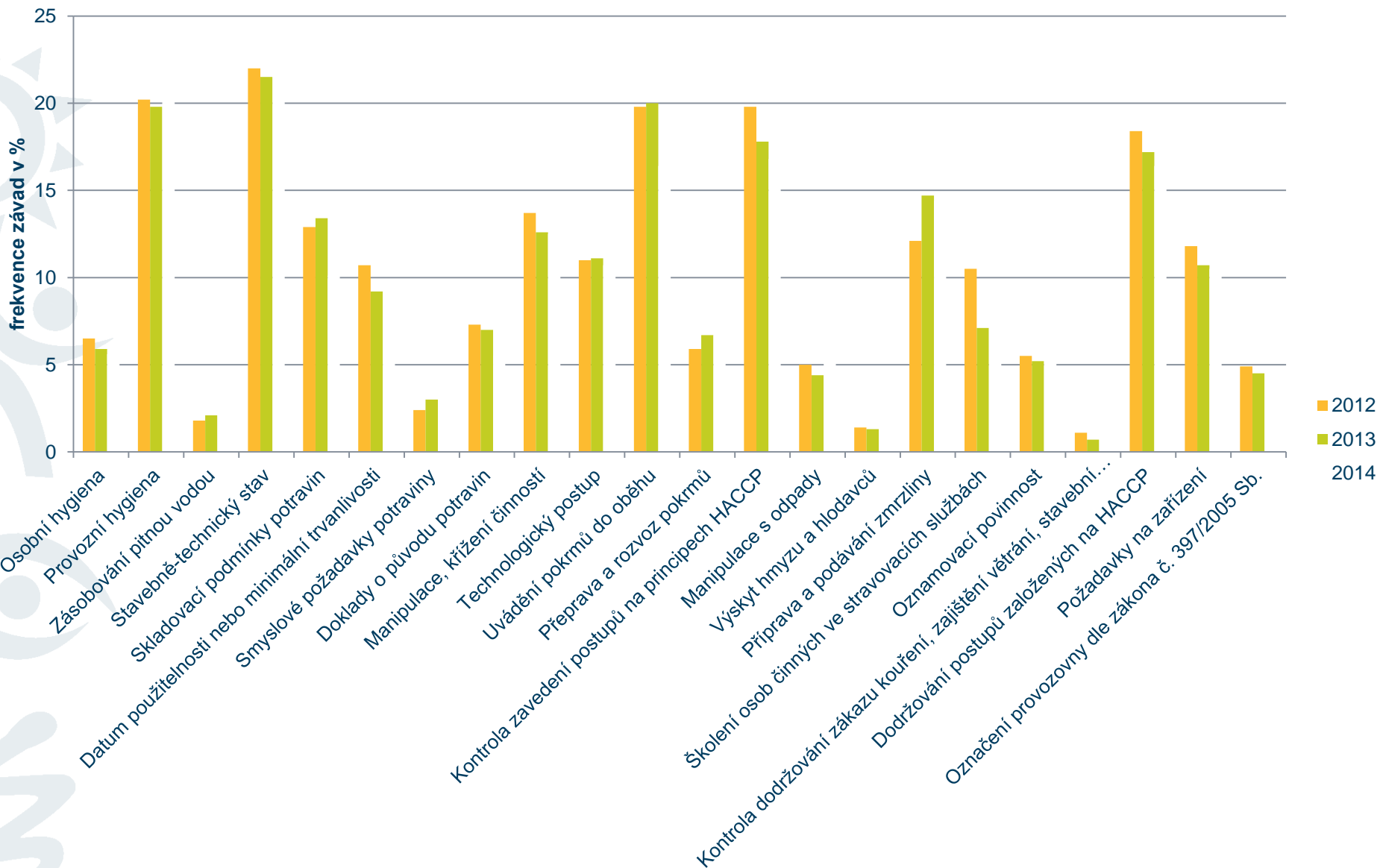

rok	typ provozovny											
	provozovny s výrobou pokrmů	menzy, vysokoškolské stravování	závodní stravování	zdravot. zařízení a zařízení sociální péče	prodejny potravin s občerstvením	pevné stánky	pulty, mobilní stánky, automaty	bez výroby pokrmů	výrobní potravin	prodejny potravin	sklady	celkem
2012	26888	149	1873	1870	4669	4128	2844	21227	537	1923	93	67112
2013	27394	158	1851	1871	4837	4288	2895	21106	493	1897	92	67800
2014	26555	160	1781	1826	4608	4134	1810	19790	537	192	2	61514

Státní zdravotní dozor v zařízeních společného stravování - Nejčastěji zjišťované závady:

- provozní hygiena – 20,1%
 - stavebně-technický stav – 21,7%
 - postupy založené na principech HACCP – 16,8%
 - uvádění pokrmů do oběhu – 16,4%
 - požadavky na zařízení 10,4%
 - technologický postup – 10,7%
 - manipulace s potravinami, křížení činnosti – 12,5%
 - osobní hygiena - 5,6%
 - manipulace s odpady – 5,3%
 - doklady o původu potravin – 5,5%
 - Zdravotní stav pracovníků: vyloučeno 2372 pracovníků
- leden – duben 2015
- provozní hygiena - 20,1%
 - stavebně-technický stav – 23,9%
 - uvádění pokrmů do oběhu – 18,1%

Hygiena výživy – srovnání počtu závad za období 2012 - 2014

Přehled odebraných vzorků v roce 2014 podle jednotlivých komodit a druhu analýzy

Druh vzorku	chemicky		mikrobiologicky		senzoricky		celkem		
	počet vzorků	nevyhovující	počet vzorků	nevyhovující	počet vzorků	nevyhovující	počet vzorků	nevyhovující	% nevyhovujících
teplý pokrm	478	12	197	6	422	4	702	19	2,7
studený pokrm	7	2	353	77	22	0	362	79	21,8
cukrářský výrobek	13	0	180	20	9	2	197	22	11,2
zchlazený pokrm	2	0	44	4	7		54	4	7,4
zmrazený pokrm			13		3		13		0
zmrzliny	235	17	777	194	48		873	211	24,2
nápoje	199	25	33	2	29	2	231	28	12,1
kojenecká strava			14	1	3		19	1	5,3
pitná voda	49	21	86	47	38	2	88	52	59,1
jiné	366	30	839	105	328	17	1207	139	11,5
celkem	1349	107	2536	456	919	27	3746	555	14,5

Hygiena výživy – přehled počtu vybraných mikrobiologických vyšetření za období 2012 - 2014

	2012		2013		2014	
	počet vyšetření	nevyhovují cí	počet vyšetření	nevyhovují cí	počet vyšetření	nevyhovují cí
Bacillus cereus	133	1	205	0	225	2
enterotoxin	24	0	22	0	27	0
Campylobacter termofilní	291	0	174	0	245	0
Clostridium perfringens	88	1	159	0	144	2
enterotoxin	9	0	7	0	6	0
Enterobacter sazakii	10	0	15	1	12	0
Listeria monocytogenes	727	1	926	3	1076	2
Salmonella spp.	689	4	1066	3	1462	2
koagulázopozitivní stafylokoky	330	8	1032	12	1113	6
stafylokokové enterotoxiny	56	0	58	0	121	0
Pseudomonas aeruginosa	68	0	80	0	66	0
Enterobacteriaceae	311	61	836	269	922	269
Escherichia coli	356	7	487	11	504	17
koliformní	389	88	453	80	527	103
CPM	737	120	616	109	702	88
histamin	3	0	24	2	0	0

Nařízená opatření

- z pracovního procesu v potravinářských provozech vyloučeno 2372 pracovníků

celkový počet vydaných opatření – 909

- pozastavení výkonu činnosti – 87
- uzavření provozovny – 67
- sanitace - 206
- likvidace pokrmů – 417

leden – duben 2015 – vydáno 373 opatření

- pozastavení výkonu činnosti – 42
- uzavření provozovny – 37
- sanitace – 89
- likvidace pokrmů – 152

Hygiena výživy – udělené finanční postihy v roce 2014

Druh	počet	výše (Kč)
bloková pokuta podle zákona č. 200/1990 Sb., 634/1992 Sb., nebo jiného	2574	3.477.000
sankce podle zákona č. 258/2000 Sb.	2765	9.249.800
sankce podle zákona č. 110/1997 Sb.	3	10.000
sankce podle zákona č. 634/1992 Sb.	14	96.500
sankce celkem	2785	9.356.300
celkem	5359	12.833.300

Alimentární epidemie

ČR, rok 2013 - celkem 72 epidemických výskytů, z toho 24 epidemií (33%) s alimentárním přenosem, z toho 19 epidemií v souvislosti s veřejným stravováním (26% z celkového počtu všech epidemií)

– nejčastější diagnózy, představující 17 epidemií jsou:

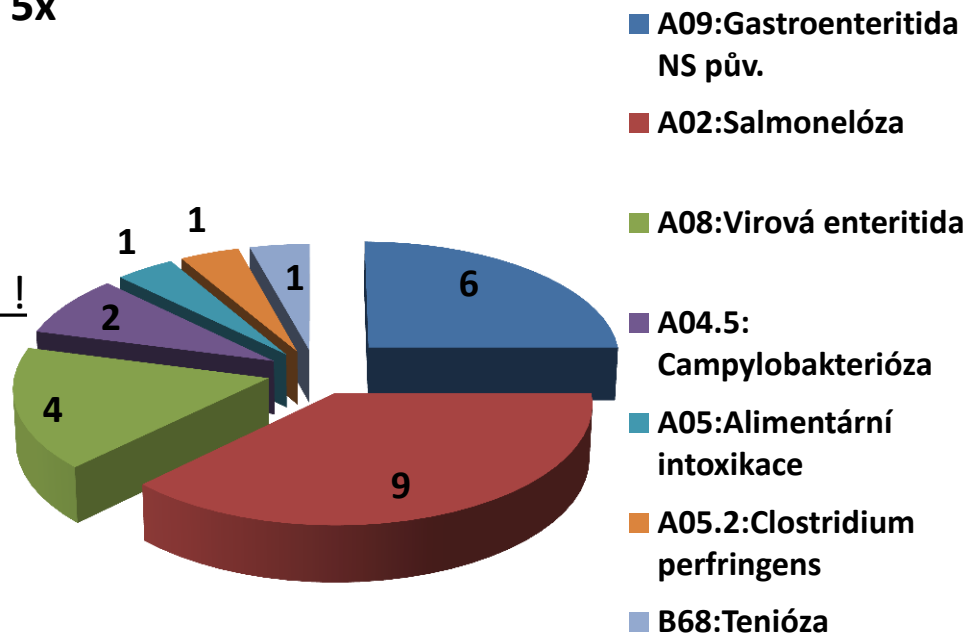
- A09: Gastroenteritida NS původu – 5x
- A02: Salmonelóza – 6x
- A08: Virová enteritida – 4x
- A04.5: Campylobakteriíza – 2x

pozn.: B68: Tenióza:
nesouvisela s veřejným stravováním !

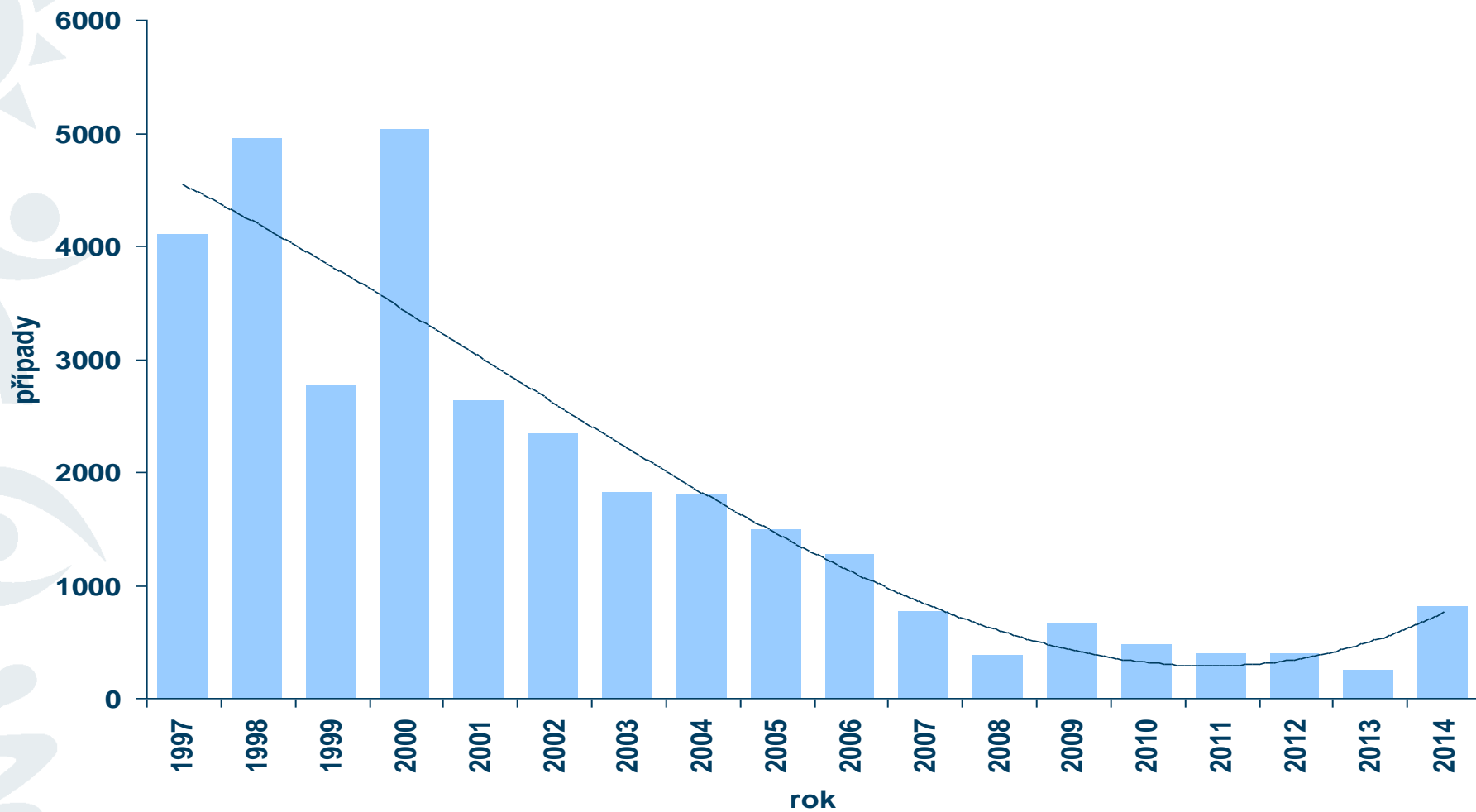
pouze ještě obě dg. A05:

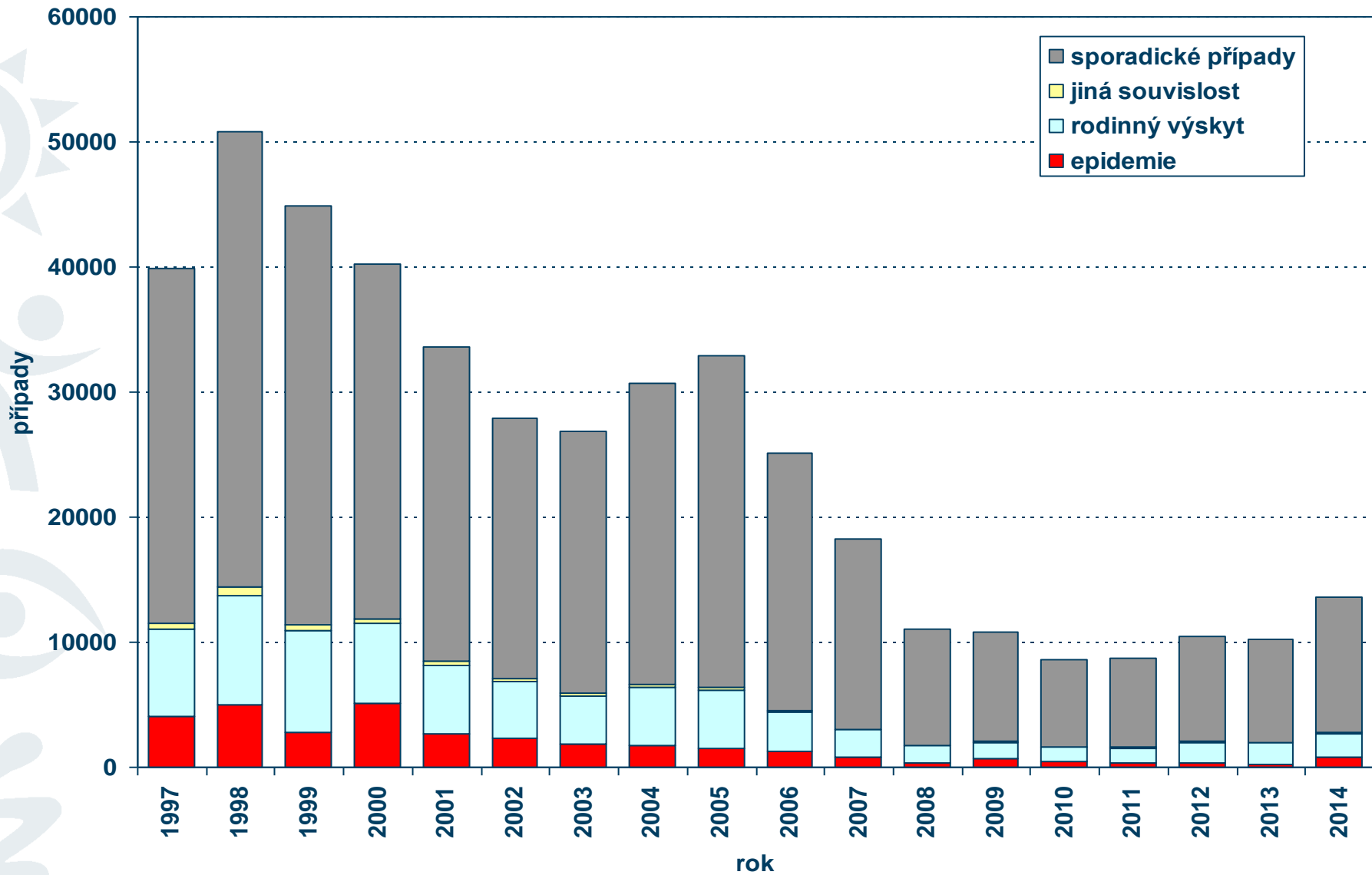
1x *Clostridium perfringens*

1x pravděp. *Bacillus cereus*

Salmonelóza, ČR, 1997-2014, počet případů v epidemiích, Epidat

Zastoupení suspektních potravin při epidemiologickém šetření salmonelózy, ČR, 1995-2014, Epidat

